

PROTOKÓŁ
z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli
Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rady Ekumenicznej

Warszawa, dnia 21 marca 2017 roku

W dniu 21 marca 2017 roku, w Warszawie, w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, przy ul. Batorego 5, odbyło się posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rady Ekumenicznej, zwanej dalej „Komisją”, w którym wzięli udział:

Przedstawiciele Rządu RP:

- 1) **Pan Sebastian Chwałek**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, zwanym dalej „MSWiA”, Współprzewodniczący Komisji;
- 2) **Pan Jarosław Sellin**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zwanym dalej „MKiDN”;
- 3) **Pan Kazimierz Smoliński**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa; zwanym dalej „MIB”;
- 4) **Pani Teresa Czerwińska**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zwanym dalej „MNiSW”;
- 5) **Pan Maciej Kopeć**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, zwanym dalej „MEN”.

Przedstawiciele Polskiej Rady Ekumenicznej:

- 1) **Bp Jerzy Samiec**, Współprzewodniczący Komisji, Prezes Polskiej Rady Ekumenicznej, zwanej dalej „PRE”, Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP;
- 2) **Abp Abel**, Prawosławny Arcybiskup Lubelski i Chełmski;
- 3) **Bp Marek M. Karol Babi**, Zwierzchnik Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP;
- 4) **Bp Marek Izdebski**, Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP;
- 5) **Pastor Mateusz Wichary**, Przewodniczący Rady Kościoła Chrześcijańskich Baptistów w RP;
- 6) **Ksiądz Infułat Ryszard Dąbrowski**, Kanclerz Kurii Biskupiej Kościoła Polskokatolickiego w RP.

oraz

- 1) **Ks. Grzegorz Giemza**, Dyrektor PRE;
- 2) **Ks. dr hab. prof. ChAT Bogusław Milerski**, Rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, zwanej dalej „ChAT”;
- 3) **Pani Teresa Karczmarek**, Zastępca Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA;
- 4) **Pani Monika Piszcz-Czapla**, Naczelnik Wydziału Regulacji Prawnych w Departamencie Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA.

Przebieg obrad

Pan Sebastian Chwalek, Podsekretarz Stanu w MSWiA powitał uczestników posiedzenia Komisji oraz wyraził nadzieję, że będzie ono przebiegało w takiej atmosferze, aby Strony uzyskały wiedzę i wymieniły się informacjami istotnymi dla PRE i Rady Ministrów.

Bp Jerzy Samiec podziękował za zorganizowanie posiedzenia Komisji i możliwość omówienia spraw ważnych dla PRE.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN przedstawił stan wdrażania nowego ustroju szkolnego - reformy edukacji. Wskazał, że ww. zmiany wprowadza ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) oraz ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60). Podkreślił, że ważną datą dla tej reformy jest dzień 31 marca 2017 r. - do tego terminu jednostki samorządu terytorialnego podejmą uchwały dotyczące dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego. Kluczowe zmiany polegać będą na zmianie sześciolletniej szkoły podstawowej na szkołę ośmiolletnią. Poinformował, że przewiduje się wygaszanie gimnazjów lub włączanie do szkoły podstawowej od roku szkolnego 2017/2018 i zastąpienie szkół ponadgimnazjalnych nowymi typami szkół ponadpodstawowych. W konsekwencji wprowadzania reformy systemu oświaty, w dniu 14 lutego 2017 r. Minister Edukacji Narodowej wydał rozporządzenie w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz. U. poz. 356). Zmiana ustroju szkolnego oraz podstawy programowej skutkuje koniecznością zmiany w programach nauczania i w podręcznikach. Mając na względzie wydanie ww. rozporządzenia z dnia 14 lutego 2017 r., MEN pismem z dnia 10 marca 2017 r. wystąpiło do kościołów i innych związków wyznaniowych, które prowadzą nauczanie religii w szkołach, przypominając o tym, że zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w *sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach* (Dz. U. poz. 155, z późn. zm.) nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze kościołów i innych związków wyznaniowych przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Analogiczne zasady dotyczą podręczników do nauczania religii. Zwrócił uwagę, że istnieje konieczność opracowania i przesłania do wiadomości MEN programów nauczania stanowiących podstawę do prowadzenia nauki religii od 1 września br. dla klasy I, IV i nowej klasy VII oraz dla klasy I branżowej szkoły pierwszego stopnia.

Podkreślił, że kluczowe zmiany w systemie oświaty, które nastąpią od dnia 1 września br., dotyczą wprowadzenia w miejsce sześcioklasowych szkół podstawowych - ośmioklasowe, w miejsce czteroletniego technikum - pięcioletnie, w miejsce trzyletniego liceum - czteroletnie i w miejsce szkół zawodowych - szkoły branżowe dwóch stopni, tj. pierwszego stopnia - trzyletnia i drugiego stopnia - dwuletnia. Po zakończeniu nauki w drugim stopniu szkoły branżowej uczeń będzie miał prawo do przystąpienia do egzaminu maturalnego. W związku z reformą ustroju szkolnego zmiany wymaga również rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w *sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach*. Mając powyższe na uwadze, w dniu 3 marca br. MEN skierowało do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zmieniającego ww. rozporządzenie z dnia 14 kwietnia 1992 r. Nowelizacja wynika przede wszystkim z potrzeby dostosowania przepisów do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego z dniem 1 września 2017 r. na mocy ustaw *Prawo oświatowe* i *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*. Celem zmian zaproponowanych w projekcie rozporządzenia jest dostosowanie jego brzmienia do nowej struktury szkół, która zacznie obowiązywać od dnia 1 września 2017 r. Kolejna zmiana dotyczy skreślenia w § 1 ust. 1 rozporządzenia określenia „opiekun prawny”, gdyż zawarta w ustawie o *systemie oświaty* definicja jest szersza i obejmuje, prócz prawnych opiekunów dziecka, również

osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem. Następna zmiana polega na dodaniu w § 1 nowego ust. 1a, zgodnie z którym zajęcia religii w przedszkolu powinny być uwzględniane w ramowym rozkładzie dnia, a zajęcia religii i etyki w szkole podstawowej i ponadpodstawowej – w tygodniowym rozkładzie zajęć. Obecnie obowiązujące rozporządzenie w § 1 ust. 1 stanowi, że ww. zajęcia są organizowane w ramach „planu zajęć przedszkolnych” i „planu zajęć szkolnych” – pojęcia te nie występują w przepisach prawa oświatowego. Zmiany zaproponowane w § 1 pkt 2 – 5 projektu również mają charakter dostosowujący – zaktualizowano odesłania do przepisów regulujących kwestie związane z dopuszczaniem do użytku w danej szkole programów nauczania i związanych z działalnością różnego rodzaju organizacji na terenie szkoły, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły. Kolejne zmiany dotyczą usunięcia bądź zastąpienia określeń, które nie funkcjonują w obecnym stanie prawnym.

Bp Jerzy Samiec podkreślił, że umieszczenie pkt 1 w porządku obrad - *Reforma systemu oświaty w kontekście przygotowania nowej podstawy programowej nauczania religii w Kościołach PRE* wynikało z obaw czy Kościoły zrzeszone w PRE, w związku z szybkim tempem prac nad reformą edukacji, zdążą przygotować podstawy programowe nauczania lekcji religii.

Ks. Grzegorz Giemza zapewnił, że w Kościołach zrzeszonych w PRE trwają prace nad opracowaniem nowego programu nauczania religii. W związku z tym, że prace związane z reformą oświaty zmierzają do opracowania podstawy programowej, następnie programu nauczania oraz podręczników Kościoły obawiają się, czy zdążą opracować podstawy programowe w stosownym terminie. Zwrócił się z prośbą o umożliwienie wskazanym Kościołom kontaktu lub możliwości konsultacji w tej sprawie, w celu uniknięcia konieczności wprowadzania późniejszych poprawek w podstawie programowej.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN zauważył, że w szkole branżowej zmienia się kwestia związana ze szkolnictwem zawodowym. Natomiast mechanizm tworzenia I klasy szkoły branżowej oparty jest na podbudowie gimnazjum, tzn. w przypadku przedmiotów ogólnokształcących ma miejsce dostosowanie do nowej nomenklatury oraz ujednoczenie zapisu podstawy programowej. W omawianej pierwszej klasie z punktu widzenia religii niewiele się zmienia.

Podniósł, że w klasie I szkoły podstawowej zmiany dotyczą wprowadzania bardziej szczegółowych określeń w zakresie poszczególnych edukacji, doprecyzowania przepisów dotyczących np. nauczania wychowania fizycznego, dookreślenia w sposób jasny liczby godzin w jakiej przedmioty mają być realizowane. Istotna zmiana dotyczy kwestii związanych z edukacją informatyczną. Sama idea nauczania zintegrowanego niewiele się zmienia. Zajęcia w edukacji wczesnoszkolnej będzie prowadzić nauczyciel nauczania zintegrowanego. Inna formuła nauczania historii będzie miała miejsce w klasie IV i VII. Zmierzać będzie ona do rozszerzenia nauczania tego przedmiotu, bowiem w poprzednim systemie od klasy IV do VI uczeń realizował skrócony kurs nauczania historii, natomiast w gimnazjum nauka historii kończyła się na 1918 r. Obecnie w klasie siódmej nauczanie historii będzie miało miejsce od 1815 r. W klasie IV edukacja odbywać się będzie na zasadzie dwóch bloków. Dotychczas w szkole podstawowej nauczany był przedmiot przyroda i nie wyodrębniono czterech przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki, geografii. W klasach IV-VI były natomiast po 3 godziny przyrody. Obecnie w klasie IV będzie nauczana przyroda, następnie geografia, biologia, fizyka i chemia. W klasie IV w nauczaniu historii uczeń będzie miał wstępny kurs dotyczący chronologii, następnie będzie miało miejsce odniesienie do „personalnej historii” i prezentowane będą sylwetki znaczących postaci historycznych.

Odnosząc się do pytań dotyczących ewentualnych opóźnień w przygotowaniu podstawy programowej nauczania lekcji religii przez Kościoły zrzeszone w PRE wyjaśnił, że program nauczania religii powinien być przedstawiony Ministrowi Edukacji Narodowej w takim terminie, aby w dniu 1 września można było prowadzić nauczanie. Podkreślił, że podstawy programowe klas I-III nie wymagają dużych zmian; IV klasa szkoły podstawowej nie wymaga wielkiej redefinicji, natomiast konieczne zmiany muszą być wprowadzone w podstawie programowej klasy VII.

Bp Jerzy Samiec poinformował, że w przypadku Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego w RP ww. podstawy programowe przyjmuje Senat Kościoła, który spotyka się dwa razy w roku - w kwietniu i w październiku. Osoby pracujące nad wspomnianymi podstawami pracują także zawodowo i wyrażają obawę, że nie zdążą w terminie przedstawić takiego programu. Podkreślił, że podobny problem mogą mieć inne Kościoły zrzeszone w PRE.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN zauważył, że poprzednie zmiany w podstawie programowej również miały swoją dynamikę, jednakże wszystko udało się zrealizować. Przykładowo, podstawa programowa wprowadzona rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w *sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego* (Dz. U. Nr 14, poz. 129) wchodziła w życie dnia 1 września 1999 r. Kolejna podstawa programowa została wprowadzona rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2009 Nr 4, poz. 17) i wchodziła w życie dnia 1 września 2009 r. Następną podstawę programową normowało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2012 poz. 977) i wchodziła ona w życie we wrześniu 2012 r.

Zaprezentował pogląd, że ww. zmiany z punktu widzenia nauczania religii nie są tak duże, aby był problem z ich przygotowaniem. Wprowadzenie nowego ustroju szkolnego skutkuje koniecznością dostosowania programów nauczania do zmiany tego ustroju.

Ks. dr hab. prof. Chat Bogusław Milerski odnosząc się do wypowiedzi Księdza Dyrektora Giemzy podkreślił, że celem posiedzenia jest stworzenie zinstytucjonalizowanej możliwości konsultowania pewnych kwestii.

Wskazał, że zgodnie z prawodawstwem kościoły nie muszą tworzyć podstawy programowej, lecz mają posiadać programy nauczania, które przedstawiają Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Za treści programów nauczania, ich formę i strukturę odpowiadają wyłącznie kościoły, MEN zaś nie ma możliwości ingerowania w kwestie pomiaru dydaktycznego. Kolejny rok szkolny można *de facto* rozpocząć ze starymi programami.

Przypomniał, że istnieją porozumienia w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii – Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. oraz Porozumienie pomiędzy PRE oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 24 kwietnia 2013 r. W ostatnio wskazanym porozumieniu PRE wyrażała wolę, by nie traktować nauczania religii jako pewnego przywileju, przedmiotu „na skróty”. Poinformował, że Kościoły zrzeszone w PRE same ograniczyły przywileje, które chciało nadać im MEN, przykładowo w zakresie poziomu wykształcenia nauczycieli religii w stosunku do poszczególnych poziomów szkolnictwa. Zaproponował stworzenie zinstytucjonalizowanej komórki, która zarówno kościołom, które tworzą podstawy programowe i programy, jak też nauczycielom religii, którzy rzeczywiście pracują w terenie, dałaby możliwość ich korelowania i uzgadniania. Kościoły zrzeszone w PRE chcąc nauczać religii rzetelnie potrzebują czasu i możliwości konsultacji, a także - ewentualnie - możliwości ingerencji MEN w terenie.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN odnosząc się do kwestii wskazania w MEN ewentualnych osób do kontaktu w sprawach realizacji podstawy programowej, stwierdził, że nie stanowi problemu, aby spośród osób zatrudnionych w MEN wyznaczyć osoby lub stworzyć zespół międzydepartamentalny, który mógłby pomóc w ww. sprawie.

Wskazał, że w konsultacjach znajduje się projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w *sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli*, który ma zostać podpisany w marcu br. Wówczas pozostanie kwestia podpisania porozumienia z PRE i ww. temat tworzenia nowej podstawy programowej nauczania religii może wówczas powrócić.

Ksiądz Infułat Ryszard Dąbrowski poinformował, że Kościół Polskokatolicki w RP nie dostrzega trudności w kwestii przygotowania programów nauczania religii. W maju br. wszelkie zagadnienia związane z nauczaniem religii Kościół powinien zakończyć.

Abp Abel poinformował, że obecnie na Lubelszczyźnie Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny objął katechezą 800 dzieci z Ukrainy. Niestety Kościół boryka się z problemem dzieci uczących się w szkołach gimnazjalnych, które po raz pierwszy mają kontakt z religią w szkole. Niezależnie od tego, jakie programy zostaną opracowane, nie będą dostosowane do poziomu tej warstwy uczącej się młodzieży. Dyrekcje wszystkich szkół z życzliwością odnoszą się do tego problemu, jednakże kwestia pozyskiwania obcokrajowców do szkoły będzie jeszcze bardziej zauważalna. Wyraził pogląd, że musi istnieć rozwiązanie umożliwiające skuteczne nauczanie religii dzieci z Ukrainy. Wyjaśnił, że szkoły, na skutek niżu demograficznego, zainteresowane są nauczaniem dzieci z Ukrainy. Istnieją organizacje pośredniczące w naborze tych dzieci. Dyrekcje szkół mają jednak wielkie problemy, bowiem dzieciom trzeba zabezpieczyć mieszkanie, opiekę, opiekę medyczną. Problemem jest brak znajomości języka polskiego.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN zainteresował się faktem jak uczniowie, którzy są niepełnoletni, znaleźli się w polskim systemie edukacji, korzystają z subwencji oświatowej, mieszkają w internatach i co się dzieje z ich rodzicami? Poinformował, że Strona Rządowa próbuje wyjaśnić jakie instytucje sprowadzają dzieci do Polski. Dodatkowo wskazał przepisy, które zwiększają liczbę godzin języka polskiego dla dzieci, które nie funkcjonowały w naszym systemie oświaty.

Abp Abel poinformował, że są osoby, które sprowadzają dzieci do Polski i mają stosowne pełnomocnictwa. Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny boryka się z problemem zabezpieczenia nauczania katechezy prawosławnej, bowiem wymagane jest złożenie oświadczenia rodziców. W każdej szkole jest osoba, która posiada pełnomocnictwo od rodziców i decyduje za dzieci. Zazwyczaj jest to emigrantka z Ukrainy.

Pan Sebastian Chwałek, Podsekretarz Stanu w MSWiA zauważył, że opisane zjawisko powinno być obserwowane z uwagi, między innymi, na bezpieczeństwo dzieci pod kątem ewentualnych zagrożeń, które pojawiają się we współczesnych społeczeństwach na całym świecie.

Pastor Mateusz Wichary zwrócił się z zapytaniem do kogo ze Strony Rządowej należałoby udać się w przypadku zaistnienia problemów z organizacją lekcji religii. Podkreślił, że wielu wyznawców Kościoła stanowi mniejszość w różnych miastach i grupy, w których naucza się religii, są łączone.

Pan Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w MEN odnosząc się do pytania Pastora Mateusza Wicharego poinformował, że sprawa może być zgłoszona do kuratora oświaty, który ma możliwość przeprowadzenia kontroli, ponieważ za proces w danej szkole odpowiada dyrektor szkoły. To, w jaki sposób organizuje on proces, monitoruje kurator oświaty. Kuratora oświaty zaś może skontrolować Minister Edukacji Narodowej. W MEN ww. kwestie należą do właściwości Departamentu Kształcenia Ogólnego, który nadzoruje kuratorów oświaty.

Następnie Strony przeszły do omawiania pkt 2 porządku obrad – *sytuacja finansowa Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie*.

Pani Teresa Czerwińska, Podsekretarz Stanu w MNiSW wskazała, że ChAT otrzymuje dotację podstawową przeznaczoną na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, doktorantów, kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty. Zasady podziału dotacji podstawowej są określone w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 572). Jest to tak zwana „dotacja bazowa”, czy „dotacja dydaktyczna”. Sposób, w jaki jest ona dystrybuowana wśród uczelni określa rozporządzenie Ministra Nauki i

Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych (Dz. U poz. 463, z późn. zm.). Wspomniane ostatnio rozporządzenie zostało znowelizowane w dniu 7 grudnia 2016 r., wskutek czego od stycznia 2017 r. funkcjonuje zmodyfikowany sposób podziału tejże dotacji. Dla wszystkich uczelni ogólniakademičkih, do których zalicza się ChAT, podział dotacji dokonywany jest według jednolitej formuły algorytmicznej. Uwzględniane są następujące parametry: liczba studentów stacjonarnych, liczba doktorantów, kosztocłonność poszczególnych kierunków studiów, liczba nauczycieli akademickich, a także liczba prowadzonych projektów badawczych czy też stopień umiędzynarodowienia uczelni. Jest to tak zwany „algorytm podziału dotacji”, w którym poszczególne parametry mają przypisane poszczególne wagi, przy czym z roku na rok, stała przeniesienia ulegnie zmianie - obecnie wynosi 57%, w przyszłym roku zostanie obniżona do 50%. Druga część tej dotacji jest częścią zmienną i jej wysokość zależy od tego ilu uczelnia ma studentów i doktorantów, jakie osiąga wyniki, jeśli chodzi o badania naukowe, jaka jest kategoria naukowa jednostek naukowych wchodzących w skład uczelni, ile realizuje projektów badawczych i ilu kształci studentów i doktorantów zagranicznych. Przy naliczaniu dotacji podstawowej występuje ograniczenie w wysokości jej spadku i wzrostu, i jest to „korytarz” w wysokości około 5%. Zakłada się, że dotacja dla żadnej uczelni nie może wzrosnąć z roku na rok więcej niż 5%, ani spaść więcej niż 5% w stosunku do roku poprzedniego. Omawiane założenie zapewnia stabilność gospodarki finansowej uczelni oraz zabezpiecza jej płynność. Dotacja przeznaczona z budżetu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla ChAT stanowi około 80% jej przychodów. Nie jest to jedyne źródło przychodów ChAT, bowiem uczelnia ma możliwość, jak każda inna uczelnia publiczna, czerpania dochodów za świadczone usługi edukacyjne, ze sprzedaży prac badawczych, z działalności gospodarczej i innych tytułów. ChAT ma możliwość otrzymania dotacji podmiotowej od ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. Z budżetu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ChAT otrzymuje, w zależności od roku, od 6 500 tys. zł. do 7 700 tys. zł.

Jeśli chodzi o kondycję finansową, ChAT posiada relatywnie niski wskaźnik zadłużenia. Wskaźnik zadłużenia ChAT - 0,29 % - wskazuje na bardzo stabilną sytuację, ponieważ średnia wartość tego wskaźnika wśród uczelni, które nadzoruje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wynosi 0,96%. Wskaźnik liczony jest jako relacja sumy zobowiązań krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych ujmowanych w pasywach do sumy aktywów obrotowych. Dotacja podmiotowa w uczelni przypada na studenta i doktoranta przeliczeniowego, przy czym uwzględnia się kosztocłonność. Kosztocłonność stanowi wskaźnik, który w zależności od tego jaki kierunek jest realizowany może podwyższać dotacje. Omawiany wskaźnik przyjmuje wartości od 1 do 3, przy czym 1 stanowią z reguły nauki społeczne, 3 stanowią nauki medyczne, techniczne. Dotacja określona dla ChAT przypadająca na studenta i doktoranta przeliczeniowego jest najwyższą wśród wszystkich publicznych uczelni akademickich nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przeciętnie, w zależności od roku, wynosiła ona nawet 17 tys. zł na jednego studenta/doktoranta i prawie trzykrotnie przekracza średnią w innych uczelniach ogólniakademičkih nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wskazała również, że na podstawie umowy zawartej w dniu 8 października 2015 r. o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji pod nazwą „Zaadaptuj projekt i wykonaj - budowa siedziby ChAT w Warszawie przy ul. Broniewskiego 48” realizowana jest inwestycja budowy siedziby ChAT. Okres realizacji inwestycji określony w umowie obejmuje lata 2015 – 2018. Wartość kosztorysowa inwestycji to ponad 33 032 tys. zł. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w całości pokrywa koszty budowy siedziby ChAT. W latach 2015 – 2016 na ten cel przeznaczono niecałe pół miliona złotych. Wykonana została dokumentacja kosztorysowo – projektowa, uzyskano pozwolenie na budowę, dokonano wyboru generalnego wykonawcy. W 2017 r. w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego planowana jest na realizację tego celu kwota 14 125 tys. zł, zaś w 2018 r. - 18 415 tys. zł.

Zwróciła się do Strony Kościelnej z pytaniem - czy ChAT podtrzymuje plany dotyczące omawianej inwestycji i jaka kwota będzie konieczna do wydatkowania, aby Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego mógł ewentualnie skorygować harmonogram realizacji inwestycji. Zasygnalizowała, że przy realizacji inwestycji powstały pewne kłopoty dotyczące własności działki.

Skonkludowała, że kondycja finansowa ChAT jest stabilna. Środki przeznaczone dla ChAT, w zależności od roku, ulegały zmniejszeniu głównie ze względu na specyfikę uczelni i pomimo, że znajduje się w gronie uczelni ogólniakademickich niektóre parametry się różnią. Wprowadzenie nowych zasad podziału dotacji dydaktycznej od stycznia 2017 r. spowodowały, że ChAT ma lepsze parametry - dużą uwagę w ChAT poświęca się na relację studentów i doktorantów do kadry. Ta relacja jest bardzo korzystna, co pokazuje pewne wzorce dydaktyczne, stąd też dotacja przeliczeniowa na studenta i doktoranta jest wyższa.

Ks. dr hab. prof. Chat Bogusław Milerski podziękował za zainteresowanie sytuacją ChAT. Poinformował, że po pierwszym posiedzeniu Komisji w omawianej sprawie, udało się podpisać umowę z MNiSW na wykonanie pełnej dokumentacji budowy nowej siedziby. Było to niezwykle istotne, bowiem ChAT jest jedyną uczelnią publiczną, która jej nie posiada. W rezultacie ChAT oprócz przeznaczania środków na opłacanie mediów i bieżące utrzymanie budynku, musi regulować należności za czynsz, czego algorytm nie uwzględnia. ChAT nie posiada żadnej nieruchomości, co doprowadziło do pewnych perturbacji finansowych. Budowa siedziby dla ChAT była również przedmiotem obrad Komisji w dniu 4 lipca 2013 r. Rezultatem wspomnianego posiedzenia było przyjęcie stanowiska Komisji, w którym omawiana sprawa została podniesiona. Temat budowy siedziby dla ChAT był omawiany przez Komisję w 2013 r., bowiem w tym roku ChAT utraciła płynność finansową, wskutek czego żaden bank nie chciał udzielić ChAT kredytu obrotowego w wysokości 300 tys. zł. Powyższe skutkowało brakiem środków finansowych na wynagrodzenia dla pracowników, jednocześnie ChAT została zobowiązana do podniesienia płac pracownikom.

Przedstawił strukturę ww. stanowiska Komisji z dnia 4 lipca 2013 r. Kolejne posiedzenie Komisji w dniu 2 czerwca 2015 r. poświęcono również sytuacji ChAT. Mimo, że ChAT otrzymała dotację na działalność bieżącą ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz wsparcie od ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, musiała dokonać ogromnej restrukturyzacji w zatrudnieniu i w płacach. Wprowadzono system motywacyjny za dodatkową działalność na rzecz ChAT. Kilka osób zostało zwolnionych. Te wszystkie działania doprowadziły do uzdrowienia sytuacji ChAT. Zeszły rok ChAT zamknęła „na małym plusie”.

Rektor skierował prośbę do MSWiA o przyznanie dotacji w kwocie 750 tys. zł na rok 2017, która nie została przewidziana w ustawie budżetowej. Wyraził pogląd, że przekazanie tej dotacji przyczyni się do rozwoju ChAT, ponieważ utrzymanie finansowe w obecnej formule jest bardzo trudne, gdyż jest to uczelnia zbyt mała, o specyficznym profilu. ChAT kształci teologów na potrzeby kościołów mniejszościowych oraz pracowników do działania w służbach społecznych w obszarze oświaty. Tymczasem polityka Państwa zmierza do wsparcia przede wszystkim tzw. „flagowych uniwersytetów”, którymi są uniwersytety badawcze, potężne jednostki. ChAT w tym algorytmie finansowania uczelni nie mieści się, ponieważ ma specyficzny profil nauczania. Państwo w ustawach partykularnych o stosunku państwa do poszczególnych kościołów poręczyło prawo wszystkim kościołom do kształcenia we własnych profilach wyznaniowych. Powyższe stanowi dowartościowanie Polski wielokulturowej, Polski wielu tradycji oraz uszanowanie faktu, że protestancki teolog nie może uczyć studentów prawosławnych dogmatyki prawosławnej i *vice versa*. W konsekwencji w ramach kształcenia teologicznego, ChAT prowadzi dla małych grup studenckich, zgodnie z wymogami ustawowymi, kształcenie w wielu profilach wyznaniowych. I właśnie ten element Kościoły chcą wyeksponować, bowiem nie uwzględnia go algorytm a prace nad rozwiązaniem tej sytuacji trwały bardzo długo. Pierwsze prace miały miejsce na poziomie sejmowym, gdzie Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2013 i 2014, zdecydował się, poprzez nowelę ustawy budżetowej, wesprzeć ChAT. Następnie wypracowano formułę, że nie będzie przeprowadzona zmiana powszechnie obowiązującego algorytmu finansowania uczelni wyższych, ale zmieniona zostanie ustawa o ChAT. Wspomniana zmiana miała na celu umożliwienie ministrowi właściwemu do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych dodatkowego wsparcia ChAT ze względu na jej specyficzną misję. Powyższe rozwiązanie funkcjonowało przez dwa lata – każdego roku minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych udzielał dotacji w kwocie 750 tys. zł. Obecnie w pozycji

budżetowej, z której udzielano ChAT dotacji, zapisana została wyższa niż w latach ubiegłych kwota. Jednakże w pozycji tej nie przewidziano dotacji dla ChAT. Postulował udzielenie przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji omawianej dotacji.

Zaprezentował stanowisko, że utrzymanie tak specyficznej uczelni jak ChAT bez dodatkowej niewielkiej dotacji nie jest możliwe. Wskazał, że sytuacja ChAT uległa poprawie, zatrudniono młodą kadre dydaktyczną, wprowadzono oryginalne studia. Dzięki zaangażowaniu Państwa budowana jest piękna, nowa siedziba, która pozwoli ChAT konkurować na rynku.

Wskazał, że ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* wprowadziła pewne kryteria dotyczące używania nazw uczelni. ChAT w ubiegłym roku uzyskała stan kadrowy pozwalający na złożenie wniosku do Centralnej Komisji ds. Tytułów i Stopni Naukowych o uzyskanie uprawnień w kolejnej dyscyplinie naukowej, co pozwoli nie zwracać się z kolejnymi prośbami dotyczącymi zachowania w nazwie ChAT wyrazu „akademia”.

Odnosząc się do kwestii budowy siedziby poinformował, że ChAT po wielu problemach uzyskała pozwolenie na budowę. Rozstrzygnięto również przetarg na generalnego wykonawcę inwestycji i w lutym br. rozpoczęła się budowa. Umowa przewiduje zakończenie budowy do dnia 30 września 2018 r. Do MNiSW przekazany został zmodyfikowany harmonogram i kosztorys robót wynikających z przyjętego przez głównego wykonawcę planu działań. Pokrywa się on co do zasady z tym, co zostało pierwotnie uzgodnione.

Rektor podziękował za dotychczasową pomoc podkreślając, że dzięki wsparciu finansowemu, ChAT będzie mogła realizować swoją misję edukacyjną i polityczną.

Pani Teresa Czerwińska, Podsekretarz Stanu w MNiSW poparła apel Księdza Rektora odnoszący się do corocznego wsparcia przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych dodatkową dotacją, ponieważ rola ChAT jest ogromna i nie powinna być ujmowana wyłącznie w kategoriach badań naukowych. W związku z tym zaproponowała wypracowanie wspólnego modelu finansowania ChAT przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ChAT znajduje się obecnie w kategorii uczelni ogólnoakademickich, czyli podlega ogólnemu prawodawstwu w zakresie szkolnictwa wyższego. Gdyby udało się taki wspólny, nowy model z ministrem właściwym do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych wypracować, to odbyłoby się to z korzyścią dla ChAT.

W odniesieniu do wypowiedzi Księdza Rektora w zakresie istotnej roli dydaktycznej ChAT, zaprezentowała opinię, że uczelnia dużą wagę przykładą do bardzo wysokiej jakości kształcenia. W projektowanej „ustawie 2.0”, której założenia obecnie są dyskutowane w ramach kongresów nauki i która będzie przedmiotem konsultacji publicznych we wrześniu br., przewidziane zostanie miejsce dla uczelni o szczególnej roli, w tym dla uczelni, które przede wszystkim chcą kształcić, nie zaś prowadzić badania. Być może w omawianym projekcie będzie przewidziany model finansowania dedykowany dla tego typu uczelni. W podsumowaniu stwierdziła, że Strona Rządowa otwarta jest na sugestie dotycząca kształtu projektowanej ustawy.

Pan Sebastian Chwałek, Podsekretarz Stanu w MSWiA podkreślił, że udzielane przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych w latach poprzednich dotacje w kwocie 750 tys. zł spowodowane były złą sytuacją ChAT, która obecnie ma dobrą sytuację ekonomiczną. Przypomniął, że budżecie MSWiA na 2017 r. nie przewidziano dotacji dla ChAT. Apel Księdza Rektora, poparty przez Panią Minister Teresę Czerwińską, nie jest łatwy do zrealizowania z punktu widzenia budżetowego. Środki zaplanowane w części 43 budżetu państwa - wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne zostały już w zasadzie rozdzielone. Poinformował, że nie neguje konieczności i potencjalnych możliwości znalezienia środków, jednak jest to w ramach budżetu MSWiA raczej niemożliwe. Ostatecznie w tej kwestii powinien wypowiedzieć się Departament Budżetu MSWiA. Nie wykluczył finansowania w latach następnych. Zadeklarował także, że zostanie skierowane zapytanie do Ministra Finansów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów o możliwość przeznaczenia środków na wsparcie ChAT z rezerw.

Ks. dr hab. prof. ChAT Bogusław Milerski stwierdził, że obecnie przy wsparciu 750 tys. zł, przy oszczędnej polityce, ChAT byłaby w stanie rozbudować kadrę pedagogiczną, ograniczyć inne wydatki i zachować wszelkie uprawnienia. ChAT uzyskała dwie akredytacje, według nowej formuły, stąd omawiane dofinansowanie jest bardzo potrzebne. Właściwe finansowe decyzje trzeba podjąć teraz, by skutkowały w kolejnym roku. Na względzie trzeba mieć również dodatki związane z kwestią kształcenia doktorantów, gdzie 50% studentów pierwszego rocznika będzie musiało uzyskiwać dodatkowe kwoty stypendia. ChAT nie może zamknąć studiów doktoranckich, bowiem pełni fundamentalną misję na rzecz Kościołów.

Bp Jerzy Samiec wyraził podziękowania za uwagi Pani Minister Teresy Czerwińskiej dotyczące istnienia wielu uczelni o specyficznym profilu: medycznych, kulturalnych, artystycznych, które wymagają szczególnego wsparcia oraz obecnym i poprzednim Sejmom i Rządowi za pomoc w realizacji budowy siedziby ChAT. Podkreślił, że przed II wojną światową ChAT była wydziałem teologicznym na Uniwersytecie Warszawskim. Po wojnie na tym Uniwersytecie nie mogła się znaleźć, podobnie jak wydział teologii katolickiej, wskutek czego powstały dwie uczelnie. ChAT jest bardzo szczególną uczelnią. W części zajęć studenci (wierni różnych Kościołów) uczestniczą wspólnie, a teologie podzielone są na sekcje: prawosławną, polsko – katolicką, mariawicką i ewangelicką. ChAT kształci wszystkich duchownych Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, którzy pracują w Polsce. Obecnie Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP zrzesza 160 duchownych pracujących w Polsce i 70 tysięcy wiernych. Duchownym w ww. Kościele może być osoba posiadająca tytuł magistra teologii ewangelickiej. Może go uzyskać także za granicą, ale wtedy Kościół nie ma wpływu na kształtowanie tych studentów w ten sposób, by po ukończeniu kształcenia pracowali w Polsce. Kościół pracuje ze studentami w ciągu roku akademickiego, wysyła na praktyki, przygotowuje do pracy w Polskim Kościele Ewangelicko-Augsburskim. Przypomniał, że Kościół Ewangelicko-Augsburski w trakcie II wojny światowej poniósł bardzo duże straty wśród duchownych i ze względu na ich pamięć i dokonania oraz fakt, że ewangelicy obecnie również stanowią integralną część Narodu Polskiego, Państwo powinno wspomóc ChAT kwotą 750 tysięcy złotych dającą możliwość funkcjonowania tej uczelni. Zwrócił się z apelem, aby znaleźć w budżecie państwa środki na wsparcie funkcjonowania ChAT.

Ks. dr hab. prof. ChAT Bogusław Milerski podziękował za złożoną przez Pana Ministra Chwałka deklarację. Zaproponował sformułowanie i przyjęcie Stanowiska Komisji wyrażającego przychylność w sprawie uzyskania przez ChAT dodatkowej dotacji.

Z uwagi na konieczność przeanalizowania możliwości budżetu państwa w zakresie dodatkowego wsparcia ChAT, proponowane Stanowisko Komisji nie zostało sformułowane i przyjęte.

Bp Jerzy Samiec podziękował Panu Ministrowi Maciejowi Kopciowi za deklarację możliwości zwrócenia się przez osoby, które w imieniu Kościołów pracują nad programami nauczania do MEN. Podziękował również za konstruktywną rozmowę na temat sytuacji ChAT. Podkreślił, że kształcenie kadr stanowi integralną część rozwoju Kościoła. Wyraził pogląd, że działania restrukturyzacyjne ChAT, jakich podjął się Ksiądz Rektor, były niezwykle trudne, ale skuteczne.

Abp Abel wyraził pogląd, że Kościoły byłyby wdzięczne za wsparcie ChAT. Złożył także na ręce Pana Ministra Jarosława Sellina podziękowania dla Pana Wicepremiera Piotra Glińskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za umożliwienie Polskiemu Autokefalicznemu Kościołowi Prawosławnemu realizowania, w ramach programu PO LiŚ, rewitalizacji siedemnastu obiektów sakralnych.

Pan Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w MKiDN podziękował za wyrazy wdzięczności, które, jak zadeklarował, przekaze Wicepremierowi Piotrowi Glińskiemu. Poinformował, że w konkursach ogłaszanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wygrywają wnioski dobrze przygotowane. Wskazał, że Komisja Europejska w tej perspektywie budżetowej nałożyła na Polskę pewne ograniczenia, które pozwalają między innymi na finansowanie prac przy zabytkach

znajdujących się na liście UNESCO, stanowiących pomniki historii, prezydenckie pomniki historii, zabytki drewniane.

Pan Sebastian Chwałek wyraził nadzieję, że pozyskane środki zostaną spożytkowane w całości i zabytki, których renowacja będzie kontynuowana bądź wykonywana, wrócą do świetności. Podziękował wszystkim obecnym za udział w spotkaniu.

W imieniu Strony Rządowej

Sebastian Chwałek

Podsekretarz Stanu

*w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych
i Administracji*

*Współprzewodniczący Komisji Wspólnej
Przedstawicieli Rządu RP
i Polskiej Rady Ekumenicznej*

W imieniu Strony Kościelnej

Ks. Bp Jerzy Samiec

*Prezes Polskiej Rady Ekumenicznej,
Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-
Augsburskiego w RP*

*Współprzewodniczący Komisji Wspólnej
Przedstawicieli Rządu RP
i Polskiej Rady Ekumenicznej*